

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Elizaveta Suvac împotriva Consiliului raional Căușeni, subdiviziunea
Direcția Educației, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni

(anularea ordinului de sancționare disciplinară, încasarea prejudiciului)

împotriva deciziei din 24 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-186/25
NR. PIGD 2-21174094-01-2ra-23042025)

Aprecierea eronată a cuantumului prejudiciului moral.

Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă (jud. O. Ciocîrtă-Rusu)
Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, O. Cojocaru, A. Panov)

20 august 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 25 noiembrie 2021, Elizaveta Suvac a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Căușeni, subdiviziunea Direcția Educației, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni cu privire la anularea ordinului de sancționare și încasarea prejudiciului moral.

2. În argumentarea acțiunii reclamanta a indicat că este directoarea Gimnaziului „Pantelimon Erhan” din s. Tănătari, r-l Căușeni din 8 februarie 2018 până în prezent, fiind numită în funcție în baza ordinului Direcției Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni nr. 22-p.

3. A menționat că la 2 noiembrie 2021 a luat cunoștință cu ordinul nr. 407-p „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” din aceeași dată emis de Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni subdiviziunea a Consiliului raional Căușeni, prin care s-a ordonat: a se aplica sancțiune disciplinară, muștrare, dnei Elizaveta Suvac, director al gimnaziului „Pantelimon Erhan” Tănătari. Motivul pentru emiterea ordinului în cauză este nerespectarea prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general nr. 163 din 23 martie 2015 cât și nerespectarea Codului muncii vizavi de aplicarea sancțiunilor disciplinare angajaților și nu în ultimul rând situația moral - psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituției de învățământ.

4. În opinia reclamantei ordinul nr. 407-p „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” din 2 noiembrie 2021 este neîntemeiat și abuziv reieșind din argumentele ce succed. Cu privire la temeiul indicat în ordin – „nerespectarea prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general nr.163 din 23 martie 2015 presupune că se referă la concursul pentru

ocuparea funcției vacante de director adjunct pentru instruire. La 5 iulie 2018 a fost inițiat concursul pentru ocuparea funcției vacante de director adjunct pentru instruire, au fost depuse două cereri din partea doamnei Svetlana Prohorenco, învățătoare al gimnaziului „Tănătarii Noi” și Aliona Aftene, învățătoare al gimnaziului „P.Erhan”. Aftene Aliona învingătoare concursului, a activat în această funcție până la 1 septembrie 2019. Având motive familiare, de sănătate a depus cerere de demisie din această funcție de mare responsabilitate, solicitând să-și reia activitatea de învățătoare. Directoarea gimnaziului la 1 septembrie a angajat-o pe doamna Elena Gîncu, profesoară de limba franceză, care a acceptat pentru o anumită perioadă, deoarece a ieșit în concediu de maternitate în luna iunie 2020. Ulterior, prin ordinul nr.103-p din 26 august 2020 a fost angajată Rodica Tataroi în funcție de director adjunct pentru instruire. Totodată, în calitate de director adjunct pentru educație a fost angajată dna Derevenco Irina prin ordinul 116-p din 1 septembrie 2020. Presupusa încălcare prin angajarea directorului adjunct pentru instruire și a directorului adjunct pentru educație fără organizarea concursului de ocupare a funcției vacante a avut loc în 2019-2020. În acest sens, a specificat că a expediat în adresa Direcției Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni nota explicativă referitor la neanunțarea concursului la ocuparea funcției vacante de director adjunct. La caz a expirat termenul legal de 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare (ordinul de angajare nr. 103-p din 26 august 2020 și ordinul 116-p din 1 septembrie 2020), fapt pentru care sancțiunea disciplinară pe motivul nerespectării prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general nr.163 din 23 martie 2015 nu poate fi aplicată, astfel la caz Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni au încălcat termenul prevăzut de Codul Muncii pentru sancționarea disciplinară.

5. Referitor la motivul indicat în ordinul cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare „nerespectarea Codului muncii vizavi de aplicarea sancțiunilor disciplinare angajaților” a susținut că la 30 ianuarie 2020 CSP Căușeni a solicitat urgent prezentarea informației referitor la lista produselor alimentare și cantitatea folosită pe anul 2019. De către directoare a fost adus la cunoștință d-nei Ala Derevenco, asistent medical, despre necesitatea prezentării urgente a informației solicitate, d-na Ala Derevenco a refuzat categoric, motivând că această informație nu este de competența sa. La 31 ianuarie 2020 CSP Căușeni a mai solicitat informație cu privire la „Date privind alimentația per/ persoană/zi pentru 2019. Și de data aceasta doamna Ala Derevenco a refuzat să prezinte informația, motivând

că nu este obligată să o facă. Repetat, dna Elizaveta Suvac a fost nevoită să prezinte informația CSP Căușeni. Ulterior, a fost solicitat în scris, doamnei Ala Derevenco să prezinte lămuriri asupra refuzului de a-și îndeplini atribuțiile prevăzute de fișa de post. Ca urmare a faptului că Ala Derevenco, deținând funcția de asistent medical al Gimnaziului „P. Erhan”, nu s-a conformat dispozițiilor lui Digor, angajat al CSP Căușeni și Elizaveta Suvac, director al Gimnaziului P. Erhan, neprezentând informația solicitată de către CSP Căușeni, prin ce a încălcat prevederile „Regulamentului de ordine internă” al instituției date și eschivându-se de la responsabilitățile din fișa de post referitor la „conlucrarea cu instituțiile medicale teritoriale, în vederea soluționării problemelor ce țin de sănătatea și dezvoltarea elevilor”, în temeiul art.206 alin. (1) lit. a), art.207 pct.(1), art.209 pct. (1), art.210 pct.1), 2), 3) din Codul muncii a fost emis ordinul nr.54-A prin care s-a dispus sancționarea disciplinară sub formă de avertisment D-nei Ala Derevenco, asistent medical al Gimnaziului „P. Erhan” s. Tănătari, în legătură cu neîndeplinirea responsabilităților fișei de post. Totodată, s-a indicat în ordinul cu privire la aplicarea sancțiunii nr.54- A din 17 februarie 2020 că, prezentul ordin poate fi atacat în contenciosul administrativ în modul stabilit de lege până la moment ordinul în cauză nu a fost contestat de dna Ala Derevenco.

6. Reclamanta a comunicat că la 17 aprilie 2021 elevul clasei a IV-a, Grigore Eftodi s-a traumatizat la cap pe terenul sportiv și a fost internat la spital în seara aceleiași zile. Despre cazul dat a fost informată la 20 aprilie 2021 de către Șeful de post, Liliana Cumatrenco. Imediat, directorul adjunct pentru educație a desfășurat ședința CMI la care a participat personal, împreună cu Șeful de post.

7. A precizat că la 20 aprilie 2021 a avut loc ședință, fapt confirmat prin procesul verbal nr.3 la care au participat 7 membrii, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor s-a decis a aplica sancțiune disciplinară sub formă de avertisment dnei Lidia Osadci.

8. Reclamanta a afirmat că în calitate de director al gimnaziului, s-a consultat cu juristul DECTST Căușeni. D-na Lidia Osadci a fost sancționată disciplinar, sub formă de avertisment prin ordinul nr.74-A din 21 aprilie 2021 din motiv că nu a sesizat pe nimeni despre traumatismul copilului. Conform punctului nr. 2 din Ordinul 74-a cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare s-a indicat „Prezentul ordin poate fi atacat în contencios administrativ în modul stabilit de lege” fapt nerealizat de dna Lidia Osadci. Conform prevederilor art. 211 alin.(3) din Codul muncii, dna Lidia Osadci a fost lipsită de stimulării pentru succese în muncă prin ordinul nr.15-p din 7 mai 2021, care a refuzat semnarea acestui ordin.

9. A relatat că, nota explicativă referitor la sancționarea învățătoarei Lidia Osadci a fost expediată către Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni la 26 august 2021, iar sancțiunea disciplinară a fost stabilită în luna aprilie 2021. Motivul indicat în ordinul contestat precum că nerespectarea Codului muncii vizavi de aplicarea sancțiunilor disciplinare angajaților nu constituie abatere disciplinară conform prevederilor art. 57 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 4 iulie 2008.

10. Reclamanta a invocat că a fost depășit termenele de aplicare a sancțiunilor disciplinare prevăzut de art. 209 din Codul muncii, or, la caz ordinul de sancționare a Alei Derevenco a fost emis la 17 februarie 2020 (a trecut un an și 9 luni) iar ordinul cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare emis în privința Osadci Lidia a fost emis la 21 aprilie 2021 (termenul de sancționare a fost depășit prin expirarea a celor 6 luni din ziua presupusei abaterii disciplinare).

11. Privitor la motivul indicat în ordin „situația moral-psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituției de învățământ” îl consideră nemotivat, nefondat întrucât la caz nu au fost audiați toți profesorii/învățătorii din colectivul gimnaziului, or, contrariu este indicat în demersul din 3 iunie 2021 în care 14 angajați ai Gimnaziului „Pantelimon Erhan” din s. Tănătari, rn. Căușeni confirmă faptul că doamna Elizaveta Suvac întotdeauna se comportă frumos, adecvat cu toți angajații și elevii din instituție.

12. A relevat că în colectivul angajaților persistă relații tensionate, însă ele sunt create de un grup de părinți cu implicare a câțiva profesori, care în mod intenționat croază obstacole dna Directoare în exercitarea funcției sale. Acest fapt poate fi probat prin explicațiile remise de directoarea gimnaziului în adresa Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni la 7 octombrie 2021 cu anexarea la acesta a explicațiilor oferite de profesorii pe marginea presupusei situații moral-psihologică tensionată.

13. Reclamanta a susținut că, a fost sancționată cu mustrare în absența probelor doveditoare a acestui aspect. Faptul că, la aplicarea sancțiunii disciplinare, dar și la examinarea cauzei în fond, sarcina probațiunii aparține angajatorului, în sensul demonstrării temeiniciei dispoziției de aplicare a sancțiunii disciplinare, a fost confirmată și de către Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 30 din 8 decembrie 2015. La fel, a remarcat că, în mod similar, în decizia nr. 2ra-614/14 din 19 martie 2014, Curtea Supremă de Justiție, a statuat cu titlu de principiu că, la caz se va remarca faptul că în cazul soluționării litigiilor de muncă, sarcina probațiunii îi revine angajatorului care va fi obligat să dovedească temeinicia legalității

acțiunilor sale. În majoritatea cazurilor vinovăția acțiunilor angajatorului se prezumă, respectiv, el va fi nevoit să probeze în instanță lipsa vinovăției”. În prezenta speță, Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni în calitate sa de angajator, urmează să prezinte probe și să argumenteze că, sancționarea sa, s-a realizat în conformitate cu cerințele legale.

14. A afirmat că, conform art. 16, art. 21, art. 92, art. 137 alin. (1)-(2), art. 225 din Codul administrativ, ordinul emis reprezintă o manifestare a dreptului discreționar, exercitat de către Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, fără a fi luate în considerare toate faptele relevante; cu încălcarea limitelor legale ale dreptului discreționar; contrar scopului acordat prin lege. Or, până la emiterea dispoziției de aplicare a sancțiunii disciplinare, prin aplicarea muștrării, pârâtul urma să acționeze cu bună credință și să cerceteze mult aspectual circumstanțele cauzei, care a precedat sancționarea disciplinară a reclamantului. E de stipulat că, ordinul în cauză nu este motivat întrucât aceasta nu conține nici o mențiune cu privire la procedura administrativă care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului.

15. A explicat că, actul administrativ nemotivat nu permite nici destinatarului și nici instanței de judecată, să se convingă de faptul că nu este o decizie arbitrară și care nu permite destinatarului să-și valorifice pe deplin dreptul la apărare și dreptul de acces la un tribunal. Motivarea corespunzătoare a actului administrativ, conform Codului administrativ, condiționează legalitatea acestuia, iar în lipsa acestuia actul administrativ nemotivat este afectat de viciu și în esență nul. În conformitate cu pct. 63 din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, Anexa nr. 7 la Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, actul administrativ de sancționare a funcționarului public este emis de persoana competentă, potrivit legii, cu aplicarea sancțiunilor disciplinare, în termen de cel mult o lună de la data primirii propunerii comisiei de disciplină privind constatarea abaterii disciplinare. Curgerea termenului respectiv se suspendă pe perioada aflării funcționarului în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma.

16. La caz, a notat că propunerea comisiei de disciplină privind constatarea abaterii disciplinare a fost primită de reclamant cât și de pârât la 8 septembrie 2021 prin „extrasul din procesul verbal al Ședinței Comisiei de Etică din 8 septembrie

2021” (a se vedea anexa 14) iar ordinul nr. 407-p cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare a fost emis la 2 noiembrie 2021. Astfel, a fost emis ordin de sancționare contrar prevederilor pct. 63 din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, Anexa nr. 7 la Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. După cum rezultă din textul ordinului nr. 407-p din 2 noiembrie 2021, prin care reclamantei s-a aplicat sancțiune disciplinară, drept motiv de fapt al sancționării constituie abaterea disciplinară - nerespectarea prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general nr. 163 din 23 martie 2015 cit și nerespectarea Codului muncii vizavi de aplicarea sancțiunilor disciplinare angajaților și nu în ultimul rând situația moral-psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituției de învățământ. La caz, situația moral-psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituției de învățământ nu constituie abatere disciplinară conform art. 57 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 4 iulie 2008.

17. Reclamanta a relevat că, episodul enunțat (situația moral-psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituției de învățământ în sine nu reprezintă temei pentru a dispune atragerea la răspundere disciplinară și invocatul comportament nu a fost probat, fiind doar declarațiile unei părți împotriva declarațiilor reclamantei, care neagă cele indicate în ordinal emis de DECTST.

18. A invocat prevederile art.327 alin. (1) din Codul muncii, potrivit căruia partea contractului individual de muncă (angajatorul sa salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligațiilor sale de muncă un prejudiciu material și/sau moral celeilalte părți repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod și altor acte normative. În acest context, se va reține că, coroborat cu normele generale ale Codului civil care prevăd repararea prejudiciului moral, obligația de a repara prejudicial moral survine în cazurile stipulate de lege.

19. Distinct de aceste constatări, reclamanta a menționat că prin emiterea ordinelor cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare nr. 407-p din 2 noiembrie 2021, de către Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni lui Elizaveta Suvac i-au fost cauzate urmări și efecte negative care i-au afectat viața personală, a suportat umilință și disconfort, ceea ce i-a provocat stări de stres și suferințe psihice. Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este

împuțernicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral conducându-se de noțiunea reparării rezonabile de circumstanțele cazului concret.

20. Luând în considerare prevederile art. 5, 9 lit. n), 10 lit. p), 327, 329 din Codul muncii, art. 2036, 2037 din Codul civil, hotărârilor Plenului Curții din 22 decembrie 2014 și nr. 11 din 3 octombrie 2005, Recomandării Curții Supreme de Justiție nr. 66 din 8 mai 2014, a specificat că posibilitatea acordării despăgubirilor morale solicitate de salariat este recunoscută, în mod expres, atât la nivel național cât și internațional.

21. Astfel, reclamanta Elizaveta Suvac a solicitat anularea ordinului nr. 407-p din 2 noiembrie 2021 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare, încasarea cheltuielilor judiciare suportate în sumă de 4 500 de lei și a prejudiciului moral cauzat în sumă de 35 000 de lei.

22. La 24 ianuarie 2022, Elizaveta Suvac, reprezentată de avocatul Balaban Sergiu, a depus cerere de completare a cerințelor din acțiune.

23. În argumentarea cererii a invocat că, din ordinul nr. 407-p din 2 noiembrie 2021, se denotă că unul din motivele de sancționare a fost propunerea Consiliului de Etică din 8 septembrie 2021, precum rezultă din extrasul din procesul verbal al ședinței Comisiei de etică din 8 septembrie 2021, unde Consiliul de Etică a hotărât să se propună angajatorului de aplicare a sancțiunii disciplinare art. 206-b conform Codului muncii. Totodată, s-a accentuat la punctul 18 din cererea de chemare în judecată, că reclamanta a solicitat DECTST copia tuturor actelor ce au stat la baza emiterii ordinului de sancționare, însă până la moment nu a primit careva acte, fapt pentru care au înaintat prezenta contestație cu obligarea reclamantei de a depune contestație suplimentară odată cu primirea actelor solicitate. Astfel, cu toate că nu influențează asupra soluției propuse instanței, consideră necesar a solicita și anularea hotărârii Consiliului de Etică din-8 septembrie 2021, prin care se propune angajatorului de aplicare a sancțiunii disciplinare art. 206-b conform Codului Muncii în adresa d-nei Elizaveta Suvac. Motivele fiind identice cu cele invocate în cererea de chemare în judecată.

24. Astfel, reclamanta a solicitat anularea hotărârii Consiliului de Etică din 8 septembrie 2021, prin care se propune angajatorului de aplicare a sancțiunii disciplinare art. 206-b conform Codului muncii în adresa Elizavetei Suvac.

25. La 23 august 2022, Elizaveta Suvac a depus cerere cu privire la completarea temeiului acțiunii.

26. În motivarea cererii a mai indicat că conform ordinului nr. 22-P din 8 februarie 2018, rezultă că a fost numită în funcție de director al gimnaziului „Pantelimon Erhan” Tănătari, în conformitate cu cap. II, pct. 19, subpct. 12 al Regulamentului Direcției învățământ din 10 decembrie 2015. În Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației al Republicii Moldova nr. 163 din 23 martie 2015, se indică că, Regulamentul nominalizat este elaborat în conformitate cu prevederile art. 50 alin. (5) din Codul educației, care prevede că: funcțiile de director și de director adjunct se ocupă prin concurs, în baza criteriilor de competența profesională și managerială. Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de director și de director adjunct se aprobă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Cel puțin un director adjunct responsabil de procesul educațional trebuie să aibă studii pedagogice. Conform art. 50 alin. (6)-(8) din Codul educației, directorul și directorii adjuncți ai instituției publice de învățământ general sunt numiți în funcție pentru un termen de 5 ani. La expirarea acestui termen, contractul individual de muncă al conducătorului încetează de drept, funcția devenind vacantă. Directorul instituției de învățământ general încheie un contract individual de muncă cu organul local de specialitate în domeniul învățământului, iar directorul adjunct - cu directorul instituției de învățământ general. Directorul instituției de învățământ general poate fi eliberat din funcție înainte de expirarea contractului individual de muncă, în condițiile și temeiurile prevăzute de legislația muncii, precum și în următoarele cazuri: a) comiterea încălcărilor financiare; b) nerespectarea deontologiei profesionale; c) necorespunderea cu standardele în vigoare a managementului promovat; d) încălcarea drepturilor copiilor, elevilor, angajaților și părinților; e) obținerea repetată a calificativului „nesatisfăcător” la evaluarea instituției efectuată de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educației și Cercetare.

27. Reclamanta a explicat că, din prevederile normelor legale enunțate rezultă că, directorul instituției de învățământ general, se numește și se eliberează din funcție în baza legislației muncii, încheind contract individual de muncă pe un termen limitat.

28. Elizaveta Suvac a punctat că, la 2 noiembrie 2021 a luat cunoștință cu Ordinul nr. 407-P „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” din aceeași dată emis de Direcția educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni subdiviziunea a Consiliului raional Căușeni, prin care s-a ordonat: a i se aplica sancțiune disciplinară, muștrare.

29. A reiterat faptul că motivul pentru emiterea ordinului în cauză este: nerespectarea prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general nr. 163 din 23 martie 2015 cât și nerespectarea Codului muncii vizavi de aplicarea sancțiunilor disciplinare angajaților și nu în ultimul rând situația moral-psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituitei de învățământ.

30. Reclamanta a opinat că ordinul nr. 407-P „Cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” din 2 noiembrie 2021, este neîntemeiat și abuziv reieșind din argumentele expuse în acțiunea inițială.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

31. Prin hotărârea din 31 ianuarie 2024 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă a fost admisă parțial acțiunea depusă de Elizaveta Suvac. S-a anulat ordinul nr.407-p din 2 noiembrie 2021 „cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare lui Elizaveta Suvac, sub formă de „mustrare”, din motivul aplicării sancțiunii peste termenul legal prevăzut de legislația muncii. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

32. La 27 februarie 2024, în termenul de atac stabilit de art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, Elizaveta Suvac, prin intermediul avocatului Balaban Sergiu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 31 ianuarie 2024 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admiterea integrală a acțiunii și anume a cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 35 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4 500 lei.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

33. Prin decizia din 24 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Elizaveta Suvac, s-a casat parțial hotărârea din 31 ianuarie 2024 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, în partea respingerii cerinței cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care: s-a încasat de la Consiliul raional Căușeni, subdiviziunea Direcția Educației, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni în beneficiul Elizavetei Suvac cu titlu de prejudiciu moral suma de 35 000 de lei și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 500 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

34. La 3 aprilie 2025, prin intermediul oficiului poștal, Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni a depus recurs împotriva deciziei din 24 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului și casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

35. În argumentarea cererii de recurs a invocat că la judecarea cauzei în ordine de apel a aplicat prevederile art. 10, 14, 2036-2037 din Codul civil, și anume încasarea prejudiciului moral în cazul comiterii delictului civil. În opinia recurentei instanța de apel incorect a aplicat raporturile civile în cadrul litigiilor de muncă, deoarece aceste prevederi contravin Codului muncii.

36. A menționat că instanța de apel în sprijinul soluției adoptate, pune la baza prevederile art. 2036 -2037 din Codul civil, în redacția nouă. Articolele date, fac parte din Capitolul XXXIII, și anume Răspunderea delictuală. În acest caz, nici instanța ierarhic inferioară și nici instanța de apel nu au dat o motivare în hotărârile lor în ce constă delictul civil, de către cine a fost comis și din care considerente legale și faptice instanța de apel a ajuns la concluzia despre aplicarea normelor legale citate supra.

37. A notat că, conform articolului 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului, practicii CEDO (Ruiz Torja vs Spania, A. Lebedinski vs. Moldova), instanțele de judecată au obligația de a motiva hotărârile. La caz, însă instanța de apel în nici un mod nu a motivat hotărârile sub aspectul aplicării prevederilor Codului civil. Nu în ultimul rând, instanța de apel nu s-a expus în decizia sa și în motivarea sa asupra faptului temeiului admiterii acțiunii, or, în speță, au fost aplicate prevederile art. 209 din Codul muncii, și anume expirarea termenului pentru aplicarea sancțiunii. La acest aspect, recurenta a susținut că este de acord cu poziția instanței de fond, care o consideră legală și întemeiată, motivată din punct de vedere juridic, și anume prima instanță a constatat că acțiunile care au fost stabilite constituie abatere disciplinară, au existat, dar nu urma să fie aplicată sancțiunea. Or, în nici o normă legală în domeniul muncii nu este prohibit faptul cercetării faptelor care pot fi considerate ca abatere disciplinară, angajatorul fiind limitat doar în perioada în care poate aplica sancțiunea disciplinară. Din aceste considerente, legiuitorul a și prevăzut situația apelării la instanța de judecată în apărarea drepturilor angajatului, intimata valorificând acest drept, a solicitat anularea ordinului și încasarea prejudiciului moral, însă motivarea prejudiciului

moral este exclusiv obligația reclamantului, anume din argumentarea și probarea făcută de către reclamant, instanța de judecată urmează să hotărască asupra cuantumului prejudiciului moral.

38. La caz, a susținut că reclamanta a argumentat cuantumul prejudiciului anume pe faptul lipsei încălcărilor imputate, acțiunilor incorecte ale angajatorului, obligarea pe parcursul a 4 ani de a-și demonstra nevinovăția. Referitor la vinovăție și existența faptelor imputate, instanța de fond s-a expus cert, poziție cu care a fost de acord și intimata Elizaveta Suvac. În cazul în care ultima considera că în procesul a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei, urma să acționeze în conformitate cu Legea nr. 87 /2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzelor, și nicidecum nu este imputabil comportamentului angajatorului și nu poate influența cuantumul prejudiciului moral în cadrul unui litigiu de muncă.

POZIȚIA INTIMATEI

39. Prin referința depusă la 2 mai 2025, Elizaveta Suvac, reprezentată de avocatul Sergiu Balaban a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, ca fiind vădit inadmisibilă.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

40. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

41. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. (2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. (3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. (4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

42. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

43. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre. (2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător. (3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

44. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

45. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

46. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„ (1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.”

47. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

48. Art. 12 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților

administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.”

49. Art. 118 din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

50. Art.121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

51. Art. 19 alin.(1)-(3) din Codul civil:

„În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).”

52. Art. 1998 alin.(1) din Codul civil:

„Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

53. Art. 2036 alin.(1)-(3) din Codul civil:

„În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. ”

54. Art. 2037 din Codul civil:

„Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

55. Art. 327 alin. (1) din Codul muncii:

„Partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligațiilor sale de muncă, un prejudiciu material și/sau moral celeilalte părți repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod și altor acte normative.”

56. Art.329 alin. (2) din Codul muncii:

„Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

57. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 24 octombrie 2024 (f.d.124), decizia integrală fiind expediată în adresa participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 11 februarie 2025 (f.d.137, Vol. II). Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, la 3 aprilie 2025, prin intermediul oficiului poștal, se consideră depus în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.33).

58. Prin prisma dispozițiilor art. 444 din Codul de procedură civilă, la caz, examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat fără înștiințarea și audierea participanților la proces.

59. Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul depus de Direcția Educație, Cultură,

Tineret, Sport și Turism Căușeni cu modificarea deciziei instanței de apel în partea cuantumului prejudiciului moral încasat, în rest decizia urmează a fi menținută.

60. Inițial, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

61. Din materialele cauzei rezultă că, prin ordinul nr. 22-P din 8 februarie 2018, Elizaveta Suvac a fost numită în funcția de director al gimnaziului „Pantelemon Erhan” Tănătari, în conformitate cu cap. II, pct. 19, subpct. 12 din Regulamentul Direcției Învățământ din 10 decembrie 2015 (f.d.14, Vol. I).

62. Ulterior, prin ordinul nr. 407-P din 2 noiembrie 2021, Elizaveta Suvac, a fost sancționată cu mustrare pentru nerespectarea prevederilor Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general nr. 163 din 23 martie 2015; nerespectarea Codului muncii vizavi de aplicarea sancțiunilor disciplinare angajaților și nu în ultimul rând situația moral-psihologică tensionată în colectivul de angajați în cadrul instituției de învățământ nominalizat (f.d.15, Vol. I).

63. Nefiind de acord cu ordinul de sancționare sus indicat, Elizaveta Suvac s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune împotriva Consiliului raional Căușeni, subdiviziunea Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni solicitând anularea ordinului de sancționare, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.4-13, Vol. I).

64. Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii depuse de Elizaveta Suvac și a anulat ordinul nr.407-p din 02 noiembrie 2021 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare lui Suvac Elizaveta, sub formă de „mustrare”, din motivul aplicării sancțiunii peste termenul legal prevăzut de legislația muncii. În rest, a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

65. Judecând apelul declarat de Elizaveta Suvac, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 24 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău a admis apelul, a casat parțial hotărârea din 31 ianuarie 2024 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, în partea respingerii cerinței cu privire la repararea prejudiciului moral și în această parte a pronunțat o nouă hotărâre prin care: a încasat de la Consiliul raional Căușeni, subdiviziunea Direcția Educației, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni în beneficiul Elizavetei Suvac cu titlu de prejudiciu moral suma de 35 000 de lei și cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 4 500 de lei.

66. Ținând cont de limitele judecării apelului, precum și având în vedere specificul obiectului acțiunii în cauză, se va remarca că în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei hotărârii contestate, instanța de apel avea obligația de a pătrunde în esența criticilor aduse de către apelantă în dezacordul cu hotărârea primei instanțe și de a se expune pe marginea tuturor motivelor invocate de acesta.

67. Completul de judecată constată că la adoptarea soluției sale, instanța de apel în limitele cererii de apel, or, hotărârea instanței de fond a fost contestată doar în partea pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral, a reținut că Elizaveta Suvac prin înaintarea acțiunii în instanță de judecată și-a demonstrat nevinovăția și a anulat ordinul de sancționare nr. 407-p din 2 noiembrie 2021, ca fiind emis contrar prevederilor Codului muncii.

68. Drept urmare, instanța de apel a stabilit că, prin emiterea ordinului de aplicare a sancțiunii disciplinare nr. 407-p din 2 noiembrie 2021, de către Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, Elizavetei Suvac i-au fost cauzate urmări și efecte negative care i-au afectat viața personală și disconfort, ceea ce i-a provocat stări de stres și suferințe psihice. Or, simplu fapt că a fost trasă la răspundere disciplinară, fără motiv constituie o inhibare în sine, o pierdere a încrederii în dreptate și necesitatea de a demonstra ignorarea totală a legilor de către intimați/pârați.

69. Instanța ierarhic inferioară a conchis că presupusa satisfacție morală indicată de instanța de fond prin însăși anularea ordinului de sancționare, nu constituie o satisfacție echitabilă după cum indică art. 41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or apelanta/reclamanta pretinde la prejudiciul moral care a fost echivalat la suma de 35 000 lei, pentru faptul că pe perioada noiembrie 2021-ianuarie 2024, a trebuit să-și demonstreze nevinovăția și eroarea legală înfăptuită de angajator.

70. Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, în limitele invocate în recurs, ajunge la concluzia că instanța de apel a stabilit corect raportul juridic litigios, a identificat corect normele ce-l guvernează și a stabilit corect natura drepturilor încălcate. Însă, la stabilirea cuantumului sumei ce urmează a fi încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral, nu s-a ținut cont de jurisprudența constantă națională pe marginea acestei categorii de litigii, precum și de criteriile de determinare a mărimii compensației pentru prejudiciul moral cauzat.

71. Completul de judecată menționează că obiectul recursului este limitat la verificarea legalității/ilegalității deciziei instanței de apel în partea pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral, or, hotărârea instanței de fond, prin care s-

a anulat ordinul nr.407-p din 2 noiembrie 2021 cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare lui Elizaveta Suvac, sub formă de „muștrare”, nu a fost contestată cu apel, precum și nu au fost formulate critici în recurs privitor la menținerea acesteia.

72. Succesiv, luând în considerare faptul stabilirii cu certitudine a încălcării de către Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni a prevederilor art. 209 din Codul muncii, la emiterea ordinului de sancționare, Completul de judecată reține că în temeiul art. 327, 329 din Codul muncii și art. 2036 alin. (1)-(2), 2037 alin. (1)-(2) din Codul civil, survine răspunderea angajatorului în raport cu angajatul, prin repararea prejudiciului moral.

73. Or, prin ordinul de sancționare, anulat în speță de către instanța de fond, reclamanta Elizaveta Suvac a fost supusă unor atingeri aduse demnității și reputației profesionale, precum și a generat stres psihic și sentiment de nedreptate.

74. Ce ține de argumentul recursului precum că reclamanta nu a argumentat prejudiciul moral, completul de judecată îl apreciază critic. În acest, CtEDO a subliniat constant că suferința morală poate fi dedusă din însăși natura încălcării (cauza Istrate v. Moldova, 13 iunie 2017). În așa mod, reclamanta/intimata nu este obligată să demonstreze prin probe directe intensitatea durerii sufletești, fiind suficientă stabilirea contextului care o justifică.

75. Completul de judecată constată că instanța de apel în mod întemeiat a reținut existența faptei ilicite, a raportului de cauzalitate și a suferinței morale. Cu toate acestea, completul de judecată observă că motivarea instanței de apel asupra cuantumului prejudiciului moral, în sumă de 35 000 de lei, rămâne generală, fără o corelare suficientă cu indicatori obiectivi: durata efectivă a atingerii, intensitatea și manifestările suferinței, efectele asupra vieții familiale/profesionale, conduita ulterioară a pârâtului, precum și jurisprudența națională.

76. Prejudiciul moral constă în efectul negativ suferit ca urmare a faptei ilegale a angajatorului, prin care s-a adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale. Astfel, daunele morale pot fi acordate în ipoteza în care se încalcă valorile ocrotite de legea fundamentală privind demnitatea, onorarea, și alte valori sociale. Pe de altă parte, deși este real că stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral presupune o anumită aproximare, instanța trebuie să aibă criteriile de apreciere precum: miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință, durata, etc. și se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității, precum și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru

fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și ecluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

77. Despăgubirea morală are caracter reparator, nu sancționator; stabilirea cuantumului se face în echitate, în raport cu intensitatea suferinței, durata și consecințele concrete, evitând îmbogățirea fără justă cauză.

78. În așa mod, instanța de apel apreciind corect circumstanțele cauzei și valorificând prejudiciul moral suportat de reclamantă în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, a admis pretenția, însă suma de 35 000 de lei, încasată, este una exagerată și excesivă în raport cu impactul acțiunilor pârâtului, a naturii dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al reclamantei, a caracterului și gradului suferințelor psihice, precum și măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice ale reclamantei.

79. Respectiv, având în vedere că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că suma de 15 000 de lei reprezintă o sumă rezonabilă, care va acorda o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de către reclamant, drept urmare a emiterii în privința sa a ordinului de sancționare. Această valoare este de natură să ofere reclamantei satisfacție pentru prejudiciile morale suferite, cu respectarea principiului proporționalității.

80. De altfel, prejudiciile morale nu pot fi reparate strict prin compensare bănească, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii. Deci, în această parte decizia instanței de apel urmează a fi modificată prin micșorarea cuantumului despăgubirii morale de la 35 000 de lei până la 15 000 de lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice cauzate reclamantei, precum și fiind echitabilă și nicidecum exagerată sau diminuată pentru prejudiciul suferit de către ultima, această despăgubire fiind corespunzătoare și criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa constantă (cauza Șarban vs Republica Moldova și cauza Ceaicovschi vs Republica Moldova).

81. În context, este de menționat și jurisprudența națională în cauze similare, spre exemplu: cauza Larisa Cassir vs Instituția Publică Gimnaziul „Corolenco Vladimir” [dosar nr. 2ra-805/24](#).

82. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a admite recursul depus de Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, cu modificarea deciziei instanței de apel, în partea încasării prejudiciului moral, prin micșorarea cuantumului acestuia. În rest, menține decizia instanței de apel.

83. În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e), (3) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni.

Modifică decizia din 24 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elizaveta Suvac împotriva Consiliului raional Căușeni, subdiviziunea Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni cu privire la anularea ordinului de sancționare și încasarea prejudiciului moral, după cum urmează: Se încasează din contul Consiliului raional Căușeni, subdiviziunea Direcția Educației, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, în beneficiul Elizavetei Suvac suma de 15 000 (cincisprezece mii) de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, menține decizia din 24 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat